

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ

на гл. ас. д-р Ралица Светлозарова Костадинова, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6.

Право (Наказателно право и Наказателно право на Европейския съюз) в Нов български университет, обявен в Държавен вестник, брой 83 от 2019 г.

На основание чл. 27, ал. 1 от ЗРАСРБ са изготвени резюмета на научните публикации, неучаствали в процедурата за придобиване на научна и образователна степен „доктор“: 1 публикуван монографичен труд, 1 студия и 26 научни статии и доклади.

I. Монография

1. Костадинова, Ралица. (2019). **Условното осъждане по българското наказателно право**, София: Издателство на НБУ. ISBN 978-619-233-068-2, 280 страници (№2 в Списъка на публикациите в Раздел I Монографии). Монографията е рецензирана от проф. д.ю.н. Антон Гиргинов и проф. д-р Веселин Вучков.

Монографията представлява първото всестранно и цялостно изследване на института на условното осъждане по действащото българско наказателно право. Книгата е структурирана в увод, четири глави, заключение, 7 приложения, списък на цитираната литература, както и резюме и съдържание на английски език. Обемът на печатното издание е 280 страници.

Първата глава е посветена на историко-правното изследване на института на условното осъждане в България. Проследено е възникването на института в Европа (§1) и в България (§2). Направен е анализ на правната уредба на условното осъждане в етапите от неговото развитие. Изводите от тази първа част на научното изследване служат за отправна точка при изследването на въпроса за правната същност на института на „условно осъждане“ в българското наказателно право (§3), и за ограничаването му от други сходни институти по българското право (§4).

Глава втора на книгата е посветена на предпоставките за прилагане на института на условно осъждане в България. Във връзка с тяхното изясняване е направен преглед на действащата правна уредба и съдебна практика във връзка с нея. Изясняването на

предпоставките за отлагане на изпълнението на наказанието цели да увеличи ефективността на института, като улесни неговото законосъобразно прилагане. Във връзка с това са анализирани въпросите за вида и размера на наложеното наказание (§7), съдебното минало на дееца като предпоставка за отлагане на изпълнението на наказанието (§8) и целите на наказанието като решаващи критерии за приложимост при условно осъждане (§9). Всяка една от предпоставките е разгледана в три аспекта: историко-правен; сравнителноправен и по действащото законодателство и съдебна практика.

Глава трета е посветена на режима на условното осъждане. Последователно са разгледани въпросите за съдържанието на режима (§11) и неговата продължителност (§12). Отделено е специално внимание на съдържанието на режима на условно осъждане (§13) и правните последици от неговото спазване/неспазване (§14). Така първите три глави на изследването очертават облика на института на условното осъждане по българското наказателно право. Неговото изследване би било непълно, ако не се проучи и европейската перспектива във връзка с условното осъждане.

Свободното движение на хора в Европейския съюз поставя въпроса може ли държавата, в която обичайно пребивава осъденото лице, да признае и изпълни чуждия съдебен акт, включително за случаите на отложено изпълнение на лишаване от свобода (условно осъждане) с наложени пробационни мерки през изпитателния срок? В тази връзка се налага да се проследи развитието на взаимно признаване на надзор на условно осъждане в международните актове (§16) и в правото на ЕС (§17). Конкретните въпроси на производството по признаване и изпълнение на решения за пробационни мерки, постановени в държава–членка на ЕС, както и на производството по изпращане на такива решения по българското законодателство са анализирани в §18 на книгата.

II. Студия

Kostadinova, Ralitsa. **Formation of Bulgarian Criminal Law in the Post-Ottoman Liberation Period**. In: *Konflikt und Koexistenz. Die Rechtsordnungen Südosteuropas im 19. und 20. Jahrhundert*. Bd. 1: Rumänien, Bulgarien, Griechenland. Edited by Michael Stolleis in cooperation with Gerd Bender and Jani Kirov. Frankfurt am Main: Klostermann 2015. X, 935 p, pp. 755-795. ISBN 978-3-465-04246-4 (№ 1 в Списък на публикациите в раздел II Студии).

Студията е част от научно изследване в рамките на международния проект „Създаване на национални правни системи в Постосманска Югоизточна Европа: формиране и прехвърляне на нормативност“ на Макс Планк институт по Европейска правна история, Франкфурт на Майн, Германия. Резултатите от него са публикувани в сборник, озаглавен „Конфликти и съжителство“ под научната редакция на проф. Майкъл Столейс.

Студията е посветена на българското наказателно право след Руско-Турската война (1877- 1878) и юридическото прехвърляне (legal transfer) на западните традиции в тази област. Анализът на прилаганата система за противодействие на престъпността в последните две десетилетия на XIX век впечатлява с многоликия си характер. От една страна се отбелязва, че непосредствено след 1878 г. в Княжество България е обнародван Наказателния кодекс на Османската империя от 1858 г. Макар и „архаичен“ - по думите на мнозина български изследователи – чуждия, турски закон е приложимо право за българите в продължение на около две десетилетия. От друга страна българското наказателно право след Освобождението се съдържа в още три източника: актове на Временното Руско управление; новоиздадени актове на Народното събрание, а също и обичайното право. Проблемът за конкуренцията при приложимостта на тези източници се разглежда през частния случай на транспортните престъпления през периода 1878-1896 г. Формирането на наказателноправната система в България след 1878 г. се разглежда през призмата на проблема за правния трансфер, конкуренцията на източници и върховенството на закона.

Основната теза на изследването е, че българското наказателно право се оформя под влиянието на западната теория. Този процес започва веднага след Освобождението чрез правната трансплантация на Отоманския наказателен закон и завършва едва след 1896 г., когато е приет първия български наказателен закон. От този момент нататък принципите на „модерното“, западно наказателно право са доразвити в националното законодателство на Княжество България, за да послужат като основа на съвременното наказателно право. Ето защо тук въпросът не е дали западните принципи присъстват в българското наказателно право, а как това се случва и какъв е пътят за това „въвеждане“.

III. Научни статии и доклади

1. Костадинова, Р. **Европейски модели за наказателноправна защита на транспортната безопасност**. Европейското бъдеще на България. Правни аспекти. Годишна научна конференция 2012. София, Издателски комплекс – УНСС, с. 229-234. ISBN 978-954-644-434-9. Рецензиран колективен том. (№ 1 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

В статията се разглеждат моделите на транспортни престъпления, възприети в други европейски законодателства. Въз основа на направения сравнителноправен анализ се стига до извода, че всяка държава изгражда специфична система на транспортните престъпления. Най-общо подходите на държавите могат да се обособят в три големи групи. Първата, в която транспортните престъпления са самостоятелна група престъпления в НК. Втората група обхваща законодателствата, в които транспортните престъпления са обособени като подвид на друга група престъпления. Третата група са държавите, в които транспортните престъпления не са уредени в НК, а в друг нормативен акт. Разгледани са подробно особеностите на транспортните престъпления в Руската Федерация, Полша и Германия. Основният подход в европейските законодателства е разбирането, че транспортното престъпление е деяние, чрез което се засяга транспортната безопасност и по този начин състоянието на общата безопасност, поради което са подвид на общоопасните престъпления. Безспорно подходът при криминализацията на транспортните престъпления отчита спецификите и тенденциите в развитието на съответното наказателно право.

2. Костадинова, Р. **Системата на престъпления и наказателната политика на Република България**. В: Модели за система на престъпления според съвременното наказателно право : сборник материали Пета международна научно-практическа конференция, организирана от ЮФ на ПУ "Паисий Хилендарски" и ЦЮН на БСУ, 12 юни 2012, съставител проф д-р Йордан Айдаров. Пловдив: Унив. изд. "Паисий Хилендарски", 2013, с. 131-146. ISBN 978-954-423-836-0. Рецензиран колективен том. (включена под № 2 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в

нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Научният доклад е представен на Пета международна научно-практическа конференция, организирана от ЮФ на ПУ "Паисий Хилендарски" и ЦЮН на БСУ, провел се на 12 юни 2012 г. В него се разглежда понятието за наказателна политика и нейното значение за изграждането на системата от престъпления в българското наказателно право. В първата част от изложение се прави кратък исторически обзор на разбирането за наказателна политика от въвеждането на понятието през 1804 г. от А. Фоейрбах до наши дни в Европа. Съществуващите възгледи (Фоербах, Хенке, Лист, Лопашенко и др.) са класифицирани в три групи. Разглежда се въпросът за наказателна политики в тесен и в широк смисъл. Уточнява се, че в настоящата статия с наказателна политика се обозначава държавната политика с цел противодействие на престъпността чрез методите и средствата на наказателното право. Приема се, че ефективността на наказателния закон зависи от три фактора: ефективност на криминализацията, ефективност на нормотворчеството и ефективност на правоприлагането. Втората част доклада обхваща разбирането за наказателна политика в отделните етапи в развитието на българското наказателно законодателство чрез становищата на изтъкнати учени като Н. Долапчиев, Н.Саранов, Ив. Ненов, Д. Михайлов и концепциите за наказателна политика след 2009 г. Прегледът на концепциите дава основание да се сподели констатацията на Б. Велчев, че „в тях отсъства онова разбиране, че наказателното право трябва да си остане последно средство“. Третата част е посветена на системата от престъпленията и наказателната политика. В заключение се обобщава, че нормите на особената част на НК са резултат от наказателната политика на страната в конкретен период от време и са обусловени от особеностите на общественото развитие.

3. Костадинова, Р. **Понятието значителни имуществени вреди в българското наказателно право.** Научни трудове на Русенския университет, 2012, том 51, серия 7, с. 260-264. ISSN 1311-3321, Национален референтен списък, ВИНТИ Реферативен журнал. Рецензиран колективен том. (включена под № 3 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове)

Статията анализира понятието значителни имуществени вреди по българското наказателно право. Разгледани са видовете престъпления, при които значителните имуществени вреди са обективен признак на състава, който подлежи на доказане в наказателно производство. Стига се до извода, че се касае винаги до престъпления, извършвани при осъществяване на дейност, източник на повишена опасност. Анализират се съществуващите тълкувания на израза „значителни имуществени вреди“. Приема се, че значителните имуществени вреди са неблагоприятно изменение в имуществената сфера на пострадалото лице, чийто размер е не по-малък от 14-кратния размер на установената в страната минимална работна заплата към момента на извършването на деянието. Тук не се включват вредите от причинената смърт или телесни повреди. Направена е съпоставка с термините „значителни вреди“ и „значителни щети“.

4. Костадинова, Р. **Условное осуждение в болгарском уголовном праве**. В: Актуальные проблемы современных общественных наук: научное знание в глобализирующемся мире: материалы III Междунар.науч.-практ. конф. молодых ученых / редкол.: Д. Р. Пескова [и др.]. –Уфа : БАГСУ, 2013, с. 299-305. ISBN 978-5-4457-0028-9. Рецензиран колективен том. (включена под № 4 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Публикацията е на руски език и е подготвена във връзка с участие в Третата международна научно-практическа конференция на младите учени, провела се в гр. Уфа, Република Башкортостан през 2013 г. Докладът представя обобщено института на условното осъждане в България. За тази цел е направен кратък исторически преглед, който въвежда читателя в богата история на този наказателноправен институт. Анализират се предпоставките за прилагане на условното осъждане. Обръща се внимание на това, че условното осъждане се постановява, само ако целите на наказанието могат да бъдат постигнати и без реално изтърпяване на наказанието. Представени са особеностите на изпитателния срок, както и възможността да се наложи пробационна мярка през този период. Обръща се внимание на факта, че условното осъждане никога не е било определяно като наказание, за разлика от руския Наказателен кодекс, а само като вид отлагане изпълнението на наказанието.

5. Костадинова, Р. **Възникване и развитие на условното осъждане в България (1904 - 1968 г.)**. В: Знанието – традиции, иновации, перспективи. Том втори, Бургас, 2013, с. 135-141. ISBN 978-954-9370-96-6. Рецензиран колективен том. (включена под № 5 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в неререферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове).

Докладът е подготвен във връзка с участие в Научна конференция с международно участие на тема “Знанието – традиции, иновации, перспективи”, провела се в Бургас на 14-15 юни 2013 г. Условното осъждане е институт, който традиционно присъства в съвременното наказателно законодателство. Настоящият доклад проучва въпроса кога възниква т. нар. условно осъждане и как се развива концепцията за него в българското наказателно право. Чрез анализ на актовете, регламентиращи института през XX век и съпоставка с действащата правна уредба се правят изводи относно тенденциите в развитието на условното осъждане в България в периода след Освобождението до 1968 г.

6. Костадинова, Р. **Видове наказания, предвидени за транспортните престъпления по българското наказателно право**. В: AUREA. Златни правила. Годишник на Юридическия факултет на УНСС, №6, 2013, с. 191-201. Рецензиран колективен том. (№ 6 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в неререферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове).

Противодействието на на транспортните престъпления предполага не само тяхното криминализиране чрез обективни и субективни признаци, а и предвиждането на съответни наказания за тяхното извършване. Този аспект не е бил разглеждан от докторската дисертация на автора. Изследването цели да установи: кои са видовете наказания, предвидени за транспортните престъпления и как те въздействат върху осъдените лица. Последователно са разгледани наказанията доживотен затвор, лишаване от свобода, пробация, глоба, конфискация и лишаване от права. Отбелязва се, че проучването на въпросите относно пенализацията на транспортните престъпления изхожда от разбирането, че тя определя в значителна степен противодействието на транспортната престъпност.

7. Костадинова, Р. **Особености на субекта на престъпленията, засягащи безопасността в транспорта.** Годишник на Департамент „Право“ на Нов български университет, С., 2013, с. 207-223. ISSN 1314-8087. Национален референтен списък, СЕЕОЛ. (включена под № 7 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове)

В статията са проследени спецификите на субекта, визиран в отделните състави на престъпления, съдържащи се в Раздел II на Глава XI от Наказателния Кодекс (НК). Изследването си поставя за цел от една страна да обоснове изводи относно специфичните признаци на субекта на транспортното престъпление, а от друга да изясни тенденцията в правното регулиране на този въпрос. За тази цел са използвани следните методи: исторически, чрез който да се анализира развитието на концепцията за субекта на транспортните престъпления в българското наказателно законодателство; нормативен, който цели да разкрие действителното съдържание на правните норми, както и критико-аналитичен, чрез който се стига до определени предложения за промяна на действащото законодателство в областта на транспортните престъпления.

8. Костадинова, Р. **Стефан Бобчев и българското обичайно наказателно право през XIV-XVIII век.** В: Бобчеви четения:правната наука в чест на юриста професор Стефан Бобчев, Издателски комплекс УНСС, С, 2014, с. 97-102. ISBN 978-954-644-558-2. Рецензиран колективен том. (№ 8 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове).

Научният доклад проучва въпроса за приложимото наказателно право спрямо българите през периода на османската власт през призмата на Бобчевите научни изследвания. Анализирано е противодействието на престъпността сред българското население, което се е осъществявало по различни начини: от една страна, османският съд, в който правораздавал кадията според османското наказателно право, а от друга - кнезът, старейшината или еснафския съд, които прилагали българско обичайно право.

9. Костадинова, Р. **Наказателноправната защита от корупция като част от университетското образование по национална сигурност**. В: Юбилейна международна научна конференция "Десет години образование по сигурност в НБУ" : Състояние и перспективи пред обучението в условие на динамика и труднопредвидима среда. Съставител и научна редакция: проф. д-р Венелин Георгиев, София: Нов български университет, 2013, с. 484-490. ISSN 978-954-535-796-1. Рецензиран колективен том. (№ 9 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове)

Докладът е подготвен във връзка с участие на автора в Юбилейна международна научна конференция "Десет години образование по сигурност в НБУ": Състояние и перспективи пред обучението в условие на динамика и труднопредвидима среда, провела се през 2013 г. В него се разглеждат въпросите на борбата с корупцията като приоритет на националната сигурност. Споделя се виждането, че наказателноправната защита от корупция трябва да бъде крайно средство на противодействието. Във връзка с учебните програми на департамента по Национална и международна сигурност се представя системата на престъпленията, свързани с корупция, предмет на изучаване в предлаганите курсове. Направен е изводът, че интердисциплинарният подход е задължителен при преподаването на юридическа тематика на неюристи. Ето защо цялостното въвеждане на студентите в проблемите, свързани с корупция, налага запознаването им с основни въпроси на наказателното право и противодействието на престъпността.

10. Костадинова, Р. **Престъпления срещу сигурността на гражданската авиация**. В: Сборник доклади от годишна университетска научна конференция, том 6, Издателски комплекс на Национален Военен университет, Велико Търново. 2013, с. 76-84. ISSN 1312-6148. Рецензиран колективен том. (№ 10 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Публикацията е подготвена във връзка с участие в Годишната университетска научна конференция на Националния Военен университет, Велико Търново, провела се през май 2013 г. С оглед тематиката на конференцията авторът насочва вниманието

към т. нар. въздушното пиратство и международните актове във връзка с него. През 1970 г. в Хага е подписана Конвенция за борба с незаконното завладяване на самолети, а през 1971 г. в Монреал е изработена Конвенцията за преследване на незаконните актове, насочени против безопасността на гражданската авиация. През 70-те години на миналия век България се присъединява към тези международни конвенции, което от своя страна налага съответни промени в областта на наказателното законодателство. В изпълнение на поетите ангажменти в Наказателния кодекс са въведени състави на престъпленията против сигурността на гражданската авиация. Подробно са разгледани въпросите на обекта, предмета и системата на престъпленията против въздушния транспорт. Анализирани са подробно: общоопасното увреждане на въздухоплавателно средство; общоопасното застрашаване сигурността на въздухоплавателно средство и завладяването и установяването на контрол върху въздухоплавателно средство. Обръща се внимание на съвременните предизвикателства в тази връзка и препоръките на Международната организация за гражданска авиация (ИКАО) за криминализиране на деяния, свързани с транспортиране на ядрени, биологични и химични оръжия на борда на гражданската авиация и транспортирането на бегълци на борда на гражданската авиация с цел да се избегне преследване за тежки престъпления.

11. Костадинова, Р. **Практика на Върховния касационен съд по приложението на чл. 343 от НК (2012-2014 г.)**, Научни трудове на Русенския университет, 2014, том 53, серия 7, 242-245. ISSN 1311-3321, Национален референтен списък, ВИНТИ Реферативен журнал. Рецензиран колективен том. (№ 11 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете).

Статията представя няколко интересни решения на Върховния касационен съд през периода 2012-2014 г. във връзка със същинското транспортно престъпление по чл. 343 от НК. В решение №300 от 25.06.2012 г. на ВКС се уточнява, че за наличието на случайно деяние освен възникването на препятствие да се е случило в т. нар. опасна зона е необходимо и деецът да не е допуснал нарушение на правилата за безопасност. Ето защо, ако водътът сам се постави в невъзможност да реагира с намаляване на скоростта и да спре при възникването на опасност, няма да е налице случайно деяние (решение №533 от 17.12.2012 г. на ВКС). Подчертава се неприложимостта на т.11 от Тълкувателно решение №28 от 1984 г. на ВС, тъй като според действащия Закон за

движението по пътищата водачите не са длъжни да намаляват скоростта, когато преминават покрай пътно превозно средство с животинска тяга. Като се има предвид, че и каруцарят е участник в движението, за когото важат установените правила за безопасност, то се приема, че опасността е възникнала в момента, в който „каруцарят е предприел навлизането в платното за движение на подсъдимия“ (решение №494 от 2012 г. на ВКС). В съдебните актове се обръща внимание на чл. 5, ал.1 от ЗДП, който формулира общо предписание за поведение на участниците в движението. Конкретни задължения са предвидени в двете алинеи на чл. 20 от ЗДП, които описват различни форми на нарушение на транспортната безопасност. Ето защо недопустимо е да има връзка между ал.2 и ал.1 на чл. 20 от ЗДП (решение №222 от 2014 г.)

12. Костадинова, Р. **Наказателното правораздаване през погледа на медиите**. Медиите в България: 25 години по-късно, София: Нов български университет, 2015, с. 110-115. ISBN 978-954-535-890-6, (№ 12 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нерепубликани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове)

Научното изследване е подготвено във връзка с участие на автора в Националната конференция: Медиите в България: 25 години по-късно. Предвид тематиката на научния форум докладът е посветен на условното осъждане като институт на наказателното право и неговото медийно отразяване. Изхожда се от разбирането, че средствата за масова комуникация са посредник между дейността на органите с компетентност в областта на наказателното правораздаване и потребителите на информация. Ето защо публикацията има за цел да изясни основни положения във връзка с института на условното осъждане и механизмът на неговото действие. Пояснява се, че условното осъждане е наказателноправна последица на извършено вече престъпление. Въпреки че чрез него се смекчава и хуманизира наказателната репресия, то не е отказ от правосъдие. Чрез него се индивидуализира наказателната отговорност като остава възможността наложеното наказание да бъде изпълнено, ако деецът не спазва условията на изпитанието. В заключение се сочи, че медиите като източник на публична информация за ръста на престъпността, нейните видове и изход на делата, имат своето специфично място в процеса на реализиране на генералната превенция. Те са основен фактор при формирането на две важни тенденции: страх от

извършване на престъпления и доверие на гражданите в наказателното правораздаване.

13. Костадинова, Р. **Някои аспекти на наказателната отговорност при стопанските престъпления**. В: Проблеми на законодателството и правоприлагането, свързани с развитието на бизнеса в Република България и Европа, том 2, С., Издателски комплекс - УНСС, 2015, 233-239. ISBN 978-954-644-739-5. Рецензиран колективен том. (№ 13 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове).

В публикацията се разглежда понятието за стопански престъпления, особеностите на пенализацията и реализираната наказателна отговорност за тях. Въпросът за понятието и видовете стопански престъпления е разгледан в исторически аспект от 50-те години до наши дни, както и криминологичната перспектива за тях. Обръща се внимание на различния предметен обхват на стопанските престъпления и икономическите престъпления, с който термин си служи аналитичния отдел на ВКП. Обърнато е специално внимание на наложените наказания за стопански престъпления през последните години. Техният анализ показва, че като основно наказание се обособява лишаването от свобода. Официалната статистика показва, че неговото изпълнение е било отложено по реда на чл. 66 от Наказателния кодекс в повече от половината случаи.

14. Костадинова, Р. **Наказателноправна защита на националната сигурност**. В: Югоизточна Европа: новите заплахи пред регионалната сигурност. Съставител и редактор доц. Тодор Коларов, д. ю., н., София: Нов български университет, 2016, с. 381-384. ISSN 978-954-535-907-1. Рецензиран колективен том. (№ 14 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове)

Настоящият доклад е посветен на престъпленията, засягащи националната сигурност на Република България. Въз основа на преглед на правната рамка, свързана със сигурността на държавата, се дават общи насоки за изучаване на този вид посегателства. Разгледан е въпросът за национална сигурност като обект на

наказателноправна защита и е направен кратък обзор на престъпленията, които я засягат. Направен е изводът, че изучаването на посегателствата, създаващи опасност или увреждащи националната сигурност, имат важно значение за тяхното противодействие.

15. Костадинова, Р. **Наказателноправна защита от тероризъм. Някои аспекти на наказателното право на ЕС и международното наказателно право.** Годишник на Департамент Право 2015, година четвърта, София: Нов български университет, 2016, с. 299-311, ISSN 1314-8087. Национален референтен списък, СЕЕОЛ, Рецензиран колективен том. (№ 15 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

В статията са анализирани някои аспекти на наднационалната наказателноправна защита от тероризъм. Като начало е очертан традиционния подход по темата, а именно чрез международното наказателно право, което разглежда тероризма като престъпление с международен характер. В тази връзка са обобщени становищата в българската правна литература (Д. Михайлов, Б. Велчев, Р. Марков). Проследява се позицията на европейския законодател по въпросите на тероризма от 70-те години на миналия век до настоящия момент. Изследва се обхвата на понятието „терористичен акт“ в различните рамкови решения и общи позиции на ЕС и резолюциите на ООН. Отделено е специално внимание на основните характеристики на наказателното право на Европейския съюз като най-новото и перспективно направление на европейското право. Представени са основни положения, установени в Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета относно борбата с тероризма. Отчетени са новите перспективи пред наказателното право на ЕС след договора от Лисабон и поставеният на дневен ред проект за Директива за борба с тероризма, изготвен през 2015 г.

16. Костадинова, Р. **Безусловното осъждане на „Условното осъждане“.** В: Законът на правото или правото на закона. София: НБУ, 2016, с. 151-157. ISBN 978-954-535-951-4. Рецензиран колективен том. (№ 16 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереперирани

списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове)

Докладът изследва значението на понятието „условно осъждане“. Установеното разбиране за термина е да обозначава условно неизпълнение на наложеното наказание. Основната част от проучването се фокусира върху конфликта между подразбиращото се значение, че терминът езиково представлява чисто условен и дори липсващ елемент на самото наказание и истинската правна същност на този важен институт за наказателно право. В научното изследване допълнително се обсъждат някои правни последици за така наречените „условно осъдени лица“, които дават основание да се твърди, че наказателно правоотношение не се прекратява с постановяването на условното осъждане. Изведен е изводът, че държавата използва условното осъждане като инструмент за прилагане на своята коригираща и превантивна наказателноправна политика.

17. Костадинова, Р. **Особености на отложеното изпълнение на наложено наказание в българското наказателно законодателство**. В: Наказателното законодателство – традиции и перспективи. Сборник доклади от международна конференция, Съставител: проф. д-р Пламен Панайтов. София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2016, с. 199-211. ISBN 978-954-07-4170-3. Рецензиран колективен том. (№ 17 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Докладът се фокусира върху случаите, при които изпълнението на присъдата се отлага в българското наказателно право. Проблемите за отлагането се обсъждат от гледна точка на „условното осъждане“ по чл. 66 от НК като възможност за индивидуализация на наказателната отговорност. Отложеното изтърпяване на лишаването от свобода има дълга история в България. То е въведено със Закона за условното осъждане през 1904 г. Във връзка с това се анализират причините за липсата му в първия български НЗ от 1896 г. Съвременното правна уредба на условното осъждане дава основание да се твърди, че използването на термина „условно осъждане“ е неточно, а истинското му значение е „отложено изпълнение на наложено лишаване от свобода“. Разгледани са и други случаи, при които са налице пречки за изтърпяване на наложеното наказание – предсрочно освобождаване, помилване,

изтичане на изпълнителската давност, при отлагане на основание чл. 415 от НПК, при прекъсване на изпълнението на основанията, предвидени в чл. 447 от НПК. В заключение е направен изводът, че отложеното изпълнение на наложено наказание лишаване от свобода по реда на чл. 66 от НК също е форма на реализация на наказателната отговорност.

18. Костадинова, Р. **Криминализация на тероризма**. В: Сборник доклади от Годишната университетска научна конференция на НБУ „Васил Левски“, том 7, Велико Търново, Издателски комплекс на НБУ „Васил Левски“, 2016, с. 77-85, ISSN 1314-1937. Рецензиран колективен том. (№ 18 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Статията е посветена на предложението за Директива за борба с тероризма, представено от Европейската комисия в края на 2015 г. Подробно са разгледани трите групи наказуеми деяния, свързани с тероризъм: терористични престъпления, престъпления, свързани с терористична група и престъпления, свързани с терористични дейности. Анализът показва, че през 21 век наказателноправната наука е изправена пред нови подходи в дефинирането на тероризма. По-нататъшното им подробно проучване е от изключителна важност както за българското наказателно право, така и във връзка с обсъжданията на проекта на Закон за борба с тероризма, приет на първо четене от Народно събрание на Република България през юли 2016 г.

19. Костадинова, Р. **Производството по трансфер на пробационни мерки**, Сборник доклади от Годишна университетска научна конференция, 1-2 юни 2017, том 6, Велико Търново, Издателски комплекс на НБУ „Васил Левски“, 2017, с. 177-187. ISSN 1314-1937. Рецензиран колективен том. (№ 19 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Научният доклад е посветен на приетия през 2012 г. България Закон за признаване, изпълнение и предаване на съдебни решения и пробационни решения с оглед упражняване на надзор на пробационните мерки и алтернативни санкции, с който се

транспонира Рамково решение 2008/947 / ПВР на Съвета. Този законодателен акт предоставя правна възможност за изпълнение на пробационни мерки, издадени от други държави от ЕС (трансфер на пробационни мерки) и определя правилата за трансфера. Подробно са разгледани особеностите на първоинстанционното и вторинстанционното производство по трансфер на пробационни мерки. Въз основа на направения анализ се прави извод, че производството по признаване и изпълнение на пробационни мерки в ЕС се осъществява без допълнителни формалности в съответствие с изискванията на рамковото решение. Сроковете за произнасяне са кратки, подобно на другите случаи на взаимно признаване на актове в областта на наказателното правораздаване. След влизане в сила на решението за признаване, пробационната мярка става изпълняема на територията на Република България. Правна последица от това прехвърляне на компетентността е, че страната ни става компетентна да решава въпросите по неизпълнението на трансферираната пробационна мярка.

20. Костадинова, Ралица. **Трансфер на пробационни мерки в Европейския съюз**. Сборник 25 години департамент Право, Нов български университет, 2017, с. 197-205. ISBN 978-954-535-985-9. Рецензиран колективен том. (№ 20 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове).

По българското наказателно право съдът може да наложи наказание „пробация“, а наред с това и възможност да наложи една пробационна мярка през изпитателния срок на условното осъждане и на предсрочното освобождаване. Веднъж постановени, те стават част от режима на изпитание и неспазването им има неблагоприятни последици за осъдения. Присъединяването на страната ни към Европейския съюз през 2007 г. и възможността за свободно движение на хора и услуги, постави пред наказателноправните науки нови предизвикателства. Във връзка с това е разгледан въпросът за алтернативите на лишаването от свобода в българското наказателно законодателство, изпълнението на пробационни мерки по българското право и основните положения в Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни решения и решения за пробация с оглед упражняване на надзор върху пробационните мерки и алтернативните санкции, с които България транспонира Рамковото решение 2008/947/ПВР. С него се уреждат въпросите на „трансфер“ на пробационни мерки при

спазване принципа на взаимно доверие и признаване на съдебните актове, постановени в друга държава – членка.

21. Костадинова, Р. **Особености на наложеното наказание за прилагане на условно осъждане по българското наказателно право.** Годишник на Департамент Право 2016, година пета, София, 2017, ISSN 1314-8087, с. 292-311. Национален референтен списък, CEEOL. Рецензиран колективен том. (№ 21 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете).

Статия е посветена на една от предпоставките за условно осъждане, а именно вида и размера на наложеното наказание на осъденото лице. В съвременното българско наказателно право условното осъждане е допустимо при наложено наказание лишаване от свобода до 3 години. Това положение има своята историко-правна обусловеност. Прегледът на наказателното законодателство показва, че първоначално условното осъждане е било алтернатива на краткосрочното лишаване от свобода (затвор до 1 година и запиране) и на глобата, която според НЗ 1896 г. още с налагането и се определяло и срока на затвора, с който ще се замени при неплащането и. Това обяснява защо условно осъждане се е допускало и при имущественото наказание – глоба. В следващото наказателно законодателство постепенно се увеличава продължителността на лишаването от свобода и кръга от видове наказания, чието изпълнение да се отлага. Най-широк обхват условното осъждане има през 50-те години на XX век, когато наложеното наказание е можело да бъде лишаване от свобода или по-леко, което означавало, че се отлагали и поправителния труд, конфискацията, глобата, лишаването от права и общественото порицание. В съвременното наказателно право условното осъждане е институт за отлагане изпълнението на наложено наказание лишаване от свобода до 3 години. С неговото прилагане осъденото лице се поставя в режим на условно осъждане, които има трябва да постигне целите на наложеното наказание.

22. Костадинова, Р. **Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма и промените в българското наказателно законодателство.** В: Асиметрични заплахи, хибридни войни и влиянието им върху националната сигурност.

Сборник научни трудове. София, Издател: Научно-технически съюз по машиностроене „Индустрия-4.0“, 2018, с. 338-347, ISBN 978-619-7383-09-6. Рецензиран колективен том. (№ 22 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете).

Докладът е посветен на актуализираната наказателноправна защита от тероризъм, както в правото на Европейския съюз, така и в националното ни законодателство. На европейско ниво това се постига чрез Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно борбата с тероризма. През декември 2017 г. последваха изменения в Наказателния кодекс. Промените са свързани, както със съществуващи състави на терористични престъпления, които се усъвършенстваха, така и с криминализирането на нови престъпни деяния. Тяхното проследяване показва процеса на европеизация на българското наказателно право.

23. Костадинова, Р. **Предходната съдимост на дееца като пречка за прилагане на условно осъждане.** Годишник на Департамент Право на Нов български университет 2017, година шеста, София, 2018, с. 366-383. ISSN 1314-8087, Национален референтен списък, CEEOL, Рецензиран колективен том. (№ 23 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете).

Статията разглежда въпросите на съдимостта на дееца като пречка за прилагане на института на условното осъждане по българското наказателно право. В първата част от изложението се проследява правната уредба на предходната съдимост като отрицателна предпоставка за отлагане на изпълнението на наложено наказание по българското наказателно право през периода 1904 г. – 1968 г. Във втората част е направен кратък преглед на чужди законодателства и са изведени специфичните подходи към съдимостта като пречка за условно осъждане. Третата част е посветена на съвременната правна уредба и проблемите, поставени от съдебната практика и теорията на наказателното право. Отделено е специално внимание на въпроса как следва да се отчита наличието на присъда, постановена от друга държава членка на ЕС за предходно престъпление. Основният въпрос, който се поставя, е необходимо ли е тя да бъде призната за изпълнение по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, за

да се отчете като пречка за условно осъждане. Цялостното изложение в статията си поставя за цел да изясни основанието на предходната съдимост като пречка за отложено изпълнение на наказанието, както и да отговори на въпросите, възникващи при практическото приложение на института.

24. Костадинова, Р. **Модерната сигурност и взаимното признаване на решения за пробация и алтернативни санкции в Европейския съюз**. В: Международна научна конференция на тема: „МОДЕРНА СИГУРНОСТ И СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ“, 15 март 2019 г., Нов български университет, Департамент „Национална и международна сигурност“ и National Security Faculty of War Studies University. Рецензиран колективен том, с. 404-410. (№ 24 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

В края на XX век държавите са изправени пред нови предизвикателства, обусловени от свободното движение на хора в ЕС и интернационализирането на престъпността. Те налагат приемането на нови мерки за сътрудничество в областта на правосъдие и вътрешни работи, които са последователно разгледани. Изяснено е утвърждаването на принципа за взаимно признаване на съдебни решения в ЕС. Във връзка с него се анализира и Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции. Основната идея на т. нар. „трансфер на пробационни мерки“ е, че социалната реинтеграция на лицето ще се осъществи по-лесно в страната му на произход или на обичайно пребиваване. От друга страна възможността за трансферът на пробация е гаранция за осъществяване на правото на свободно придвижване на всички граждани на Европейския съюз. Рамковото решение е транспонирано в България през 2012 г. със Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни решения и решения за пробация с оглед упражняването на надзор върху пробационните мерки и алтернативните санкции.

25. Костадинова, Р. **Институтът на условното осъждане като проявление на принципа на хуманизъм в наказателното право**, В: " Правата на гражданите и тяхната защита", Нов български университет, 2019. Рецензиран

колективен том. с. 525-532. (№ 25 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в неререферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

В публикацията се разглежда условното осъждане по българското наказателно право през призмата на принципа на хуманизъм. Този принцип се проявява както при въвеждането, така и в отделните етапи от развитието на института в България от началото на XX век до наши дни. Тенденцията за противодействие на престъпността с минимум наказателна принуда намира ярко проявление в института на условното осъждане и потвърждение, че принципът на хуманизъм е водещ в българското наказателно право.

26. Костадинова, Р. **Институтът на условното осъждане според Наказателния кодекс от 1968 г.**, Научни трудове на УНСС, под печат. Рецензиран колективен том. (№ 26 в Списък на публикациите в раздел IV. Статии и доклади, публикувани в неререферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове).

Настоящата статия е посветена на института на условното осъждане и новите положения, които въвежда в него Наказателния кодекс от 1968 година. Разгледан е въпросът за законоустановеното изискване за постижимост на генералната и специалната превенция като предпоставка за прилагане на института. Съпоставен е режимът на изпитателният срок в сравнения с уредените в предходните наказателни закони. Отделено е специално внимание на възпитателните грижи като елемент на режима на изпитанието, въведен за пръв път през 1968 г. Очертани са два диференцирани подхода в правната уредба на условното осъждане. Първият, спрямо непълнолетните лица и вторият, свързан с вида на извършеното престъпление и възможността да се изпълни отложеното наказание.